

Évközi 11. vasárnap

Ez 17,22–24

„Magányos fa, a cédrus”

Ezt mondja az Úr, az Isten: Én is veszek a nagy cédrusfa tetejéről, a legmagasabb ágáról egy hajtást, és elültetem egy igen magas hegyen. Izrael magas hegyén ültetem el, s ágakat fejleszt, gyümölcsöt terem, és pompás cédrussá fejlődik. Mindenféle madár alatta lakik, és mindenfajta szárnyas ágai árnyékában pihen meg. S a mező minden fája megtudja, hogy én, az Úr aláztam meg a magas fát, és emeltem föl az alacsony fát, én szárítottam ki a zöldellő fát, és én borítottam virágba a száraz fát. Én, az Úr mondtam ezt, és véghez is viszem.

A cédrus a többi fenyőhöz hasonlóan az északi flórabirodalomban volt honos növény. A virágos növények térhódítása előtt kiterjedt erdősegeket alkotott szerte Euráziában; később két, elszigetelt termőhelyre zsugorodott: a himalájai cédrus a Himalájában, a libanoni cédrus pedig a Mediterráneumban élt. Az utóbbi szerepel gyakran a Bibliában is. Hosszú életüknek, impozáns megjelenésüknek és kiváló minőségű fájuknak köszönhetően valamennyi termőhelyükön beépültek az ott élő népek mitológiájába. A Gilgames-eposzban a Cédrus-hegy egy mesebelien szép kert. Magyarországon Csontváry Kosztka Tivadar (1853–1919) Magányos cédrus festménye emlékeztet leginkább a bibliai vonatkozásokra. A libanoni cédrus lassan nő, a talajt nem védi meg az eróziótól, és sok fényt igényel, de nagyon hosszú életű, mert jól tűri a szárazságot. A Bibliában igen sokszor beszélnek róla (70-nél többször van szó a cédrusról): „Mint a szétterülő völgyek s a kertek a folyó mentén! Mint az Úr ültette tölgyek s a cédrusok végig a parton.” (Szám 24,6). A zsoltárokból az igaz ember szimbóluma: „Az igaz virul, mint a pálma, fölfelé nő, mint a Libanon cédrusa. (92,13). A prófétai irodalomban az elbukó vagy feltámadó hatalom szimbóluma lesz ez a fa: „Még a ciprusok s Libanon cédrusai is így ujjonganak bukásodon: »Mióta ledőltem, nem jön fel senki sem, hogy kiirtson minket«,” (Iz 14,8). A cédrusfa hegye különösen érdekes lesz a bibliai szimbolikában, hiszen a hatalom csúcsán álló embert jelenti: „Így beszélj: Ezt mondja az Úr, az Isten: Egy nagy szárnyú, díszes tollazatú hatalmas sas kiterjesztette szárnyait, elment a Libanonra, és elvitte a cédrusfa hegyét (Ez 17,3).

A jelen szöveg viszont arra figyelmeztet, hogy a nagy fa is kicsiny hajtásból származik. Amennyiben egy kicsiny nép kitartó lesz, igen nagyra tud válni.

Igen tanulságos Csontváry Magányos cédrusának története is. A festő 1907-ben festette egy valóságos libanoni cédrusfa látványa nyomán. Ez a kép azonban nem maradhatott volna meg. A festő hagyatékát a család – néhány kép kivételével, elárvereztette. A meghívott szakértő a képeket csak zsákvászonnak javasolta eladni. Szerencsére a hagyatékot megnézte egy fiatal építész, Gerlóczy Gedeon, és megvásárolta. A Csontváry-életmű ... átmentése Gerlóczy Gedeon meg nem hálálható érdeme. 1909-ben a fiatal építész ugyanis lakást keresve elvergődött Csontváry elárvult műtermébe, és ott annyira megragadta a Magányos cédrus, meg a többi göngyölegben tárolt, hatalmas festmény, hogy egész anyai örökségét rááldozva, megvásárolta és híven megőrizte ezeket az alkotásokat. Gerlóczynek köszönhető, hogy a nemzeti érték nem kallódott el, nem került zsidvásárra. Nézegetés közben, – írja Gerlóczy – „az egyik hengert véletlenül megrúgtam, és abból a Magányos cédrus bontakozott ki. Ez a festmény olyan döbbenetes erővel hatott rám, hogy gondolatokba merülve tépelődtem megmentésének lehetőségén.”

Mindig szükség van egy-egy emberre, aki a természeti vagy alkotott látványban felfedezi az értéket. A természet is beszélhet Istenről annak, akinek szeme van felfedezni benne az Isten alkotta rendszert, a csodálatost. A cédrus fákat sokan látták, de csak a próféták és a zsolttáros vette észre bennük az igazán nagy dolgot, az isteni hatalom szimbólumát. Ez a vallásos ihlet avatta ezt, a valaha erdőségként élt oltalmazó fát Isten nagyságának szimbólumává. Az Isten bennünk is meglátja a nagyot, akkor, amikor kicsik vagyunk, és gondos erejével nagyra tud tenni bennünket. Így születnek a magányos próféták, a magányos szentek, akiket az egyszerű, Istenig látni nem képes emberek sajnálnak. De azok, akik hozzászoktak, hogy a természetben Isten nyomait keressék, és ha megtalálják, utánozni is kívánják azt, nem elátkozott faként tekintenek a cédrusra, hanem jelként, amely Isten hatalmára és oltalmára figyelmeztet.